

GIÁ BÁN	
ĐƠN-PAI	NGOẠI-QUỐC
Một năm, 1.000	1.500
Sáu tháng, 500	750
Ba tháng, 250	375

Hoa báo phải trả tiền trước.
Tờ và mẩu giấy cho M. TÂN
ĐƠN-PAI, AI đang in ấn
vật trang trí trong nhà, trước.

TIENG-DAN

Chợ - Trại - Kênh

LA VOIX DU PEUPLE

ĐƯỜNG ĐÔNG-B. H.

ĐƯỜNG ĐÔNG-B. H.

Cái hy-vọng mà
bị gạt làm cho
người bị ngọt mà
ngả lòng.

(VOLTAIRE)

TƯƠNG LAI CỦA BẠN THANH-NIÊN TA SẼ ĐI VÀO ĐƯỜNG NÀO?

Người ở trên đời, không phải chỉ sống trong cõi xu xác hiện tại, mà cho là đủ được, mà cần phải sống trong cõi tinh thần về tương-lai: tinh thần tương-lai tức là lòng hy vọng. Lòng hy vọng đó tức là cái thứ hai trong cuộc sinh hoạt của loài người, mà có một cái thể lực vô hình, làm cho người đời ai ai cũng phải theo đuổi. Lòng hy vọng của một người, cũng phải theo đuổi sự xu hướng trọn đời của mình, mà không vượt qua được. Bởi vậy cho nên nói về cá nhân, cũng nói về dân-tộc, trình độ cao thấp, tiến-tới mau chậm, cũng chỉ tại cái lòng hy vọng nó khác nhau thế nào mà thành ra sai biệt. Đến như cái lòng hy vọng đó mà đã sa vào cái cảnh tội ngã cùng đường, thì trong xã-hội đó, không còn có chuyện gì nói được.

Sao thế? Đó là con người, trời đất đã phú cho một cái cơ-thể lạnh lẽo, lại ban cho một cái khối óc thiêng liêng, trứ ra đứa trẻ con năm sáu tuổi, đời thì đời an, khát thì đời uống, những sự cần có tội tới một bên mới biết, nên cái lòng lo nghĩ, cũng chỉ trong một mai một chiều, còn ngoài ra, lớn mà những bậc anh hùng hào kiệt, lo những công nghiệp phi thường đời họ qua đời kia, nhỏ mà người thợ trai cây, làm ăn năm này đã nghĩ tới tính cánh năm khác, bất kỳ người nào, cũng có một cái hy vọng về cõi sống thứ hai đó cả (cõi sống thứ hai, không phải chỉ sau khi chết rồi đâu, vì như tháng giêng cây bira mà tháng bảy cây bira, thì tháng bảy đó là cõi sống thứ hai, tuần này đến đây trong rừng mà tuần sau đây cây bira lại mọc, thì tuần sau là cõi sống thứ hai). Song hy vọng thì không hẳn mà thời gian của mỗi người thì có hạn, nên nói đến hy vọng thì trước hết phải kể bọn thanh niên, một trời một vực, thì bóng sáng càng cao lên, nước nguồn mới phát, thì mạch chảy còn dài lắm, hy vọng của thanh niên đời nào xa rộng như thế, nên ở thời đại này, tới mau chóng như ngày nay, các nước văn minh trên hoàn cầu, động việc gì, một nói rằng thanh niên, hai nói rằng thanh niên, tức cho thanh niên là ông chủ cầm cái cơ-quan tiền hóa trong cõi đời, cũng không phải là quá đáng. Thanh niên ở nước ta thì thế nào?

Đó là thanh niên thì xu

xác đang mạnh bạo, tinh thần đang hăng hái, bước đường còn dài mà tâm lực cũng đủ mà theo đuổi cho đến nơi đến chốn, đầu cho ở trong một cái xã-hội mới cũ dở dang, chánh giáo khiếm khuyết, về mặt hành vi không sao sánh với người khác, đến như hy vọng thì có kém gì ai đâu! Nào tự do, bình đẳng, nào xã-hội đại-dồng, trên thế giới đã có cái học-thuyết gì mới, chánh-trị nào hay, mà đã có cái danh từ thời vào cái óc trong sạch tươi mới của bọn thanh niên ta, thì cái mỗi hy vọng đã riu rít triển miên mà không rời ra được. Tức như trong khoảng ba bốn mươi năm nay mà trong nước có một đời chuyện, làm cho một vùng mây mù che đầy lâu nay, phải tự nhiên mà nảy ra một đời về hoạt động, cái ảnh hưởng tự trong lòng hy vọng của thanh niên mà tỏ ra không phải là không có. Thanh niên! thanh niên! bảo người ta không trông vào thanh niên thì con trông vào ai nữa? Tuy vậy, bên ngoài thì thế, mà xét về sự thực thì có một điều làm cho chúng ta phải sinh ra buồn bã bức tức mà không biết dò tới cho ai, là câu hỏi: Tương lai của thanh niên ta sẽ đi vào đường nào?

Nói về đường thẳng thì mở mang cái hy vọng của thanh niên như có sự học, mà học giới ở nước ta ngày nay, trường công không chỗ đứng, trường tư không có, gia đình thì trình độ thấp, trăm việc đáng dạy, người không vào trường không chỗ học, đã mang cả thì giờ quý báu, vất vả đầu óc không, mà những người vào học cũng chưa chắc là một người ngày sau có nghiệp. Thế thì đường ấy không được tôi được.

Tuổi nhỏ đã mất học, thì tuổi lớn cũng phải lo làm ăn, cái đó còn có thể dùng cho gấp người qua ngày, đến cái đó nó thúc dục bên hông, thì không thể nào ngồi yên được, muốn cây mà không có ruộng, muốn buôn mà không có vốn, bắt buộc phải vào Nam ra Bắc, vượt biển treo non, cũng chỉ vì con ma đói nó kéo đi mà không dám tránh. Thế mà mấy người đón neo, lười lười ngán đường, bước chân ra khỏi nhà, thì đã bị lụy. Thế thì đường ấy cũng không mong gì. Những người làm việc các sở tư, hoặc làm việc sở công

đã mãn kỳ hạn, hoặc bị cơ này cơ khác mà thái vế, muốn cũng anh em mở một cuộc buôn, hoặc một sở làm ăn gì, thì bị ghen ghét, hiềm riêng, hoặc là đảng công kiểm lợi, gia cho một tiếng người xấu, thì trâu trắng đi đầu, mất mùa tới đó, không còn có nơi nào mà dung chân, việc gì mà mò tay vào được. Thế là đường ấy cũng không xong. Mấy đường trên đã cùng thì tự nhiên mấy đường này phải chen nhau mà vào:

Một là làm thuê làm mướn trong các sở công cũng các xưởng người Chệt người Chà, cúi tai gãi trốt, cốt bán cả cái nhân-cách mà mua cái no ấm hằng ngày, đó là đường thử nhứt mà hiện nay người ta cho là vinh, nhưng chỉ được một số ít thôi.

Hai là góc nhà xô bép, bồng con đuổi gà cho vợ mà lấy lặt qua ngày giờ, công việc xã-hội, trách nhiệm nhân, quần, đánh phải dẹp ra ngoài ngõ, mà cho là không phải chuyện của mình.

Ba là có tai phải nghe, có mắt phải thấy, có tay chun phải cựa, có động đều này, bôn tâu sự nọ.

Ồ! hy vọng của thanh niên như thế kia mà cái đường hy vọng của thanh niên ta như thế này! Duyên do vì đâu mà khiến cho thanh niên ta không còn có một con đường nào thích hợp đáng gọi cho hy vọng vị lai, mà buộc phải xua vào mấy đường trên, ông thần công lý, ông tổ nhân-quyển, có lẽ bị con ma tư bản nó kéo đi ngã nào mà không quay đầu trông lại chỗ nguy hiểm đó sao?

Minh-Viên

TIỀN BẢO QUÁ CHẬM

Ngài nào nhận báo đã hơn một năm nay mà chưa trả tiền, xin mau mau gửi lại cho bản báo để tiện việc sổ sách, nếu không được tin trả lời, thì bản báo sẽ nhờ nhà Bưu-điện thông họ, và đình gửi báo, xin các ngài lượng tình. TIENG-DAN

VĂN-VĂN

Buổi hoàng-hôn

Chiều vàng chênh chếch gác non tây,
Lác đác chim giờ thảng cánh bay.
Mặt biển lung tung mây lớn nước,
Sườn non ngời ngút khói lồng cây.
Cỏ gia đóng đã cùng phương Bắc,
Giọng quốc vang lừng khắp phía tây.
Héo hắt giờ hôm đường quạnh vắng,
Boong! boong! và tiếng văng đêu đây!

Diễn-anh

Ngắm trăng đời

Ngắm lại mây rầu luống then thung,
Ôn nhà nọ nước già bao xung.
Hàm mùi phù qui thù như chủ,
Mến bã vinh hoa châu giống ông.
Món nợ tang bồng khôn xi xóa,
Con đường danh lợi vẫn mơ màng.
Hồi ai trong giấc li bì đó,
Tĩnh dấy man mau kéo chết lòng.

Mộng-Vân

Cảm tác

Tổ quốc là ngôi tổ tiên ta,
Ngắm cuộc hành thông lúc xế chiều.
Giàn nhện gặp thời lên mấy chiếc,
Anh hùng lỡ vận huyệt bao keo.
Con đường nghĩa vụ xa xa lữ,
Cát gánh giàng sơn nặng nặng tru.

Mộng-Vân

THẾ GIỚI THỜI ĐAM

NHỮNG SỰ TRANH CHOI MÀY NĂM TRƯỚC CỦA HAI PHÁI TƯỚNG, QUẾ

Phái Tướng và phái Quế (phái Quảng tây) cũng nhau tranh chấp đã lâu, nhưng trước kia còn là tranh chấp nội bộ, đến bây giờ mới thật là một cuộc.

Phái Tướng có bốn người to đầu là, Lý-tế-Thâm, Bạch-sùng-Hy, Lý-tôn-Nhơn và Hoàng-thiên-Hùng. Trong bốn người ấy, người nào cũng có tài riêng, những người về phái Tướng không thể sánh kịp. Đại phẩm những người tài trí, người nào mà chẳng muốn làm ông lãnh tụ, Tướng có bụng ấy, bốn người kia cũng có bụng ấy, vì thế mà phái Tướng và phái Quế không dung nhau được.

Về phái Tướng-giới-Thạch là người nóng nảy, trở mặt như bàn tay, chẳng nề ai hết, xem như trước đây Tướng đã trục Hòa-sùng-Trí, đem Lương-hồng-Khải, cầm Ngô-thiết-Thành, bãi Hùng-khắc, vô đũa Hả-bân-Dân, phần Ưng-tinh-Vệ v.v., những cách cử động ấy khiến cho người ta trông thấy mà sợ.

Bung con người ta, người nào cũng vậy, đối với một kẻ mà mình đã cho là kẻ đáng sợ, thì tất phải tìm cách mà triệt đi, hay là kiếm một cách để chống lại. Phái Quế đối với Tướng, chính dùng cái phương pháp nói sau đây.

Từ lúc bốn người to đầu liên hiệp với nhau, tiến lên một bước thành ra chủ nghĩa Quảng tây, lại tiến lên một bước, thì chiếm cứ hai tỉnh Quảng và hai tỉnh Hồ, gây nên một đoàn quân lực rất lớn. Phái Quế đã chia, từ trước cũng khác, cuộc tranh chấp của đời bên bắt đầu từ đó.

Chuyện hay ĐÀN BÀ ÍT CỎ

Ông Ta-An là một người danh tướng đời Tấn, có một phong lưu hảo hạp, người ta thường gọi là phong lưu tử tướng. Nhà ông con em trai gái cũng đều học hành văn nhả cả, không kể đàn ông đến đàn bà cũng giỏi. Có người làm thì vịnh tuyết, có người ở trong màn mà biện luận với khách, khách biện không lại; còn bà ta thì có cái tính ghen dữ, mà tài biện cũng sâu sắc.

Một ngày họ con và cháu ngồi hầu chuyện cùng bà, có ý muốn càn bả về tính hay ghen, nhân dân tích xưa khen mấy vị đàn bà không ghen, đem những bài thi Quan-thư Cầm-mộ (thi khen bà Hậu-phỉ không ghen) đọc cho bà nghe, bà biết sắp xảy có ý nhạo và châm mình, bèn hỏi một cách tinh táo rằng: Vậy chờ mấy bài thi đó ai làm ra?

-- Thưa, ông cháu công là ông Thành làm ra.

Bà cười rí rí mà nói rằng: Ồ, tao biết, như bà cháu công thì có

cho đến quân sự. Bởi vậy những sự trước đây hai bên tranh chấp nhau, tuy không rõ ràng, song nếu để ý xem ngôn luận và cử động của họ thì cũng đủ hiểu.

Trần Bắc phát thủ nhứt, Tướng đem quân đi trước, bỏ Tổng tư-lệnh thì để cho Lý-tế-Thâm là chức Tổng tham mưu cầm quyền. Dàng lẽ, thì Tổng tham mưu phải theo mệnh lệnh của Tổng tư lệnh mới phải. Nhưng Lý không thế, trong khi ở lại giữ Quảng đông thừa cơ người của phái Tướng đi hết, mà mình lại được thay quyền Tổng tư lệnh, thì cứ tự ý làm « bữa », coi mệnh lệnh của Tướng như tuồng không có. Lúc đó có một người họ Hoàng và một người họ Văn, tranh nhau làm trưởng tướng trái phá, Hoàng là người về phái Lý, Văn là người về phái Tướng. Lời khi tranh nhau kịch liệt, có người mạnh mẽ gọi điện kêu việc đó với Tướng. Tướng ở góc trần đánh điện cho Lý, từ mình báo lãnh người họ Văn. Song Lý cũng cười rồi lại bỏ đó, mà lại an ủi người họ Hoàng bèn cử ông làm trưởng tướng trái phá. Tướng cũng không thể làm sao được. Đó là một việc.

Tiền đại Quân ở Quảng đông là người thân tín của Tướng, chuyển lời phát thủ nhứt, phái Tướng đi hết, mà còn Tiền ở lại, là có ý dụng để coi sóc phái Lý. Chẳng lẽ Lý lại dùng thủ đoạn mềm mỏng, ngày ngày vì Tiền chiêu quân mua ngựa, nói rằng sẽ giúp cho Tiền tổ chức nên một đạo quân, vì thế mà Tiền mới thân Lý. Luôn đó xảy ra việc đảng Quốc dân lực lại đảng viên. Lý đã đành Tiền đem quân đánh Trần-gia-Hu ở Thiệu-quân, Tiền không biết là mưu lừa, tức thì dẫn quân vào Giang-tây. Thế là thế lực của phái Tướng ở Quảng đông không còn chút nào, cái « thất con » của chủ nghĩa Quảng tây cũng thành hình từ đó. Đó là một việc nữa.

Cử-đông-Phân là người thân của Lý, mà đối với Tướng, Cử-đông thường thường liếc mắt đưa tình. Khi Cử làm trưởng bộ Tài chánh ở Quảng đông đã có một lần cấp cho Tướng một món tiền hơn trăm muôn đồng. Việc đó người trong phái Quế đều không bằng lòng.

làm những bài thi đó đầu. Ông cháu công là đàn ông, nên ông bình đàn ông, mà làm những thi như thế, cốt cho được phần ông. Họ con và cháu chịu đi, không nói câu gì được nữa.

Câu nói của bà tuy tự trong lòng ghen mà nói ra, song con mắt đã tinh, mà lời lẽ cũng thấu, chỉ một câu ngắn ngủi như thế mà bao nhiêu những sách vở của bọn đàn ông làm ra, đạo đức pháp luật của bọn đàn ông xuống rã, mà nói về việc đàn bà, đều tóm vào trong câu ấy cả; thật là một câu thiệt án, đầu cho người đàn ông có tài biện đến đâu, cũng không cãi lại được. Đọc sách mà có con mắt tinh thần như bà, bọn đàn ông cũng không được mấy người. Nay ta lỡ sự ghen của bà mà chỉ nói, về sự đọc sách. Nếu ai đọc sách mà cũng có con mắt phán đoán như bà thì tiếng nữ quyền, bình đẳng, có đợi đến ngày nay mà xuất hiện đâu.

Hay chuyện

thình hình phái quân nã bắt Lý-hải-Vân là người tin nhiệm của Cử, làm cho Cử phải hổ thẹn mà chạy, cái đó cũng là sự đánh nhau ngầm của hai phái.

Năm trước quân cách mạng đương lên đánh Bắc, đột nhiên Tướng bỏ chức Tổng tư lệnh mà về quê, rồi qua Nhứt-bồn, nguyên nhân về sự này tuy rất nhiều mối, nhưng mà cái mối chủ yếu, tức là sự tranh chấp của phái Quế. Trong cuộc Bắc phạt thứ hai, Tướng đem quân lên tới Sơn-dông, bị thua rút về Minh-nguyên, quân số không theo mệnh lệnh của Tướng, tự do thoái lui, Tướng không có cách gì ngăn trở. Quân ty vira lui vira tan, đến nỗi dinh của Tướng bị quân địch chiếm, Tướng bị bắt, mà phải lui ra thành ở mặt đầu trận. Đến kia quân giặc đuổi sát tới nơi, chứt nửa thì Tướng bị bắt. Lúc về Nam-kinh, Tướng đòi Lý-tôn-Nhơn và Bạch-sùng-Hy mở cuộc hội nghị. Trong hội cái lớn om sòm, Lý và Bạch khuyên Tướng rằng: « Lòng quân như vậy, khó mà có võ ngay được. Tổng tư lệnh cũng nên tạm nghỉ ít lâu » v.v. Những câu đó vừa mát vừa chun, Tướng biết rằng thế lực khó kéo lại được, luôn đem ý trốn đi, rồi về Phụng-hóa. Đó lại là một việc tranh chấp ngầm của hai phái.

Trở lên là kể sơ qua mấy việc mà thôi, ngoài ra lại còn nhiều việc khác nữa.

(Thần chung 11 Avril)

THƯỜNG THỨC

CÁCH PHÒNG CÁC BỆNH DỊCH SỨC VẬT

(Tiếp theo)

Tiền vi trùng của bệnh dịch
Tiền vi trùng của bệnh dịch là lấy vi trùng một bệnh truyền nhiễm ở con vật đau, trích cho con khác, làm như vậy có ba mục đích:
1) để xét bệnh.
2) làm cho một bệnh chóng hết.
3) để phòng giữ cho các con vật lành, chữa các con đau.
1) Xét bệnh. — Vì dụ thấy một con vật chết, mà chứng bệnh không rõ; nay muốn biết nó vì sao mà chết không phải là chuyện dễ, Phải (xem qua trang nhì cột thứ năm)

HỘI VẠN QUỐC TIẾT KIEM

HỘI CẤT TIỀN LÂM VÂN - HỘI DẤU TÊN CỎ PHÂN - CỦA NGƯỜI ĐẠI PHÁP LẬP RA

Đại quốc ở tỉnh Thượng Hải (China) 7. Avenue Edouard VII

Văn của Hội: 65.000 lượng bạc Trung-Hải (đã đóng một nửa) và 2.000.000 phật lán

Đại pháp (đã đóng một nửa) và 2.000.000 phật lán

Đã đóng đến ngày 31 décembre 1927, Hội sẽ tích được 26.545.000 đồng bạc Hong Kong dollars

cất tại Thượng-Hải.

TỔNGCỤC LỚN Ở HONGKONG: 23 Rue Guyonmer SAIGON - máy nói n° 571

P.10 LƯỢC coi về TRUNG-KY và BẮC-KY: 15 Rue Bompas Douard HANOI - máy nói n° 659

HỘI LẬP DƯỚI QUYỀN CHÁNH-PHỦ ĐÔNG-PHÁP KIỂM CỐ

Số bạc tích của Hội gửi tại Kho-bạc-lớn của Nhà-Nước ở Saigon.

Muốn bà tiện cho có cái vốn, hoặc để dành cho con gái khi vu quí,

thì nên lấy một Phiếu (BON) của Hội

VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM

GIÀ PHIEU, NGƯỜI CHỦ PHIEU ĐƯỢC LÃNH LẠ

Một ngân đông

SỐ TÊN NHỮNG NGƯỜI DAILY Ở TRUNG KY

TÊN	QUAN HỆ CÙNG CHỦ Ở CÁC NGƯỜI DAILY
Thanh-Hoa	M.M. Bùi Tường Lân, Hồng Lô Tự Khanh, hươu trí, 130 Grand-rue à Thanh Hoa
Vinh Benthuy	Lâm Quang Nghi, chủ hiệu sách "Thanh đức", rue Marechal Foch ở Vinh. Thế cho M. Hoàng-Cúc xin thời
Hà-Tĩnh	Vũ công Hòa, Hưởng làm viện Kiểm bộ, Ex-Instituteur, chủ nhà Văn hương ở Hà Tĩnh
Quảng-Binh	Hồ quí Tạng Thương mại ở Donghoai
Quang-Trí	Thịnh Lân, chủ nhà Khách sạn hiệu Lion, rue Thach Hân ở Quảng Trí
Huê	Tôn Thái Đài, Tư Giáo, ở hiệu chụp bóng Tăng Vinh, rue Paul Bert ở Huê
Quang Ngai	Trương Quang Luyến, chủ nhà Khách sạn ở Quang Ngai
Falco	Trần Đại Đức, Quang Lộc Tự Khanh, hươu trí ở Falco

Muốn cho vi trùng chết đi hoặc yếu sức đi thì đem nấu nóng lên, hoặc pha thêm những vị thuốc vào. Cũng có đôi khi, người ta lấy những chất độc mà vi trùng đã đi ra, để đem trồng đậu.

Khi trồng đậu thì bệnh phát ra thường nhẹ. Rồi trong màu sinh ra những chất giải độc. Những chất giải độc ấy gọi là chất ký trùng cũng được.

Nhờ những chất giải độc đó, nên về sau vi trùng ở ngoài có vào cũng không làm gì được. Song ta phải biết rằng: muốn trồng đậu để trừ mọi bệnh nào, thì phải đem giống vi trùng của bệnh ấy ra mà chế hòa cho bột độc đi, rồi hấy tiêm vào thân thể. Vì dụ như trồng đậu dịch tả thì đem con vi trùng bệnh tả nấu lên, rồi mới dùng để tiêm cho người ta.

Cách trồng đậu tuy chậm có hiệu nghiệm, nhưng sự lợi được lâu ngày. Trồng đậu có thể hiệu nghiệm được trong vài tháng, có thể hiệu nghiệm được đến một năm.

Cũng đôi khi, bệnh nặng quá nên không trồng đậu được. Lấy giờ người ta dùng nước huyết (sérum) mà tiêm.

Trong nước huyết đã có sẵn những chất giải độc, nên tiêm vào chóng có hiệu nghiệm, nhưng chỉ được 10, 15 bữa là hết. Khi đó muốn phòng giữ cho sức vật trong một tuần 10, 15 bữa nữa, thì lại tiêm thêm nước huyết cho nó.

Cách làm nước huyết để tiêm như sau này:

Lấy vi trùng một bệnh X chế hòa cho bột độc đi, rồi tiêm cho một con vật có thể mắc bệnh X được. Trong máu con vật đó sẽ có những chất giải độc hay là những chất ký trùng. Bây giờ mới chiết máu của con vật đó ra, gạn lấy nước huyết (sérum) mà tiêm cho các con vật có thể mắc bệnh X được.

Ở những nơi bệnh đã phát ra rồi, thì người ta hay dùng cách thứ ba này là vừa tiêm nước huyết,

TAP THUYẾT

CHỦ QUYỀN VÀ PHỤC TÙNG

Chủ quyền! Chủ quyền! Quí hóa thay mà cũng ghê gớm thay hai chữ chủ quyền! Về thời đại đã man, chủ quyền là một vị thuốc độc ngấm cho loài người; mà về thời đại văn minh nhân đạo, thì chủ quyền lại chính là một cái dây sắt để duy trì nền tảng xã hội, một cái kim châm để chỉ dẫn loài người trên con đường tiến bộ. Chủ quyền và phục tùng, hai bên thường hay xung đột nhau, kết cục bên nào mạnh thì bên ấy được.

Chủ quyền của tạo hóa và phục tùng quy luật tự nhiên. - Loài người về hồi nguyên thủy, ăn lông mặc lá, ở lỗ ở hang, chưa có chế độ pháp luật, mỗi người chiếm giữ một nơi ở, cái tính thần đoàn thể hầu còn trong giấc chiêm bao. Họ chỉ biết tìm cách thế nào cho khỏi bị đói khát ở trên con đường sinh hoạt là hạnh phúc rồi, chưa có tay nào siêu quần bạt lồi, xuất đầu lộ diện, để tranh quyền chủ tể, hưởng cái quyền lợi tuyệt đối của tài lực mình. Tuy ai nấy đều được tự do hành động, không ai phải phục tùng ai, mà người cho kỷ, thì vẫn nằm vì trùng (sero-vaccination).

Làm như vậy bệnh phát ra cũng nhẹ, mà sự lợi cũng được lâu dài. Và lại, có khi phải cưỡng bách, có khi được tùy ý người chủ. Như bệnh đậu, cúm, quan Thông sư có phép bắt phải tiêm. Song bệnh ấy là ở các nước đem tới nên có con nào đau nên giết ngay đi là lợi hơn.

Còn bệnh trâu bò, bệnh sốt mần đen, là tùy ý người chủ có muốn tiêm hay không cũng được. Như muốn tiêm phải khai với quan sự, còn súc vật tiêm phải để ở thú y trường nom trong nửa tháng, hay 1 tháng.

(Còn nữa)
Ng b. L.
Tháp - Lành

về buổi ấy, có một cái chủ quyền vô hình, đã phát sinh ngay từ khi mới tạo thiên lập địa, không ai bảo họ qui gởi cái đầu, mà tự nhiên họ phải qui gởi cái đầu. Sao vậy? - Đời thượng cổ không học chưa phát minh, những sự ác liệt thiên nhiên cứ hằng ngày phát sinh ra ở trên đại lục. Không chinh phục được, thì phải phục tùng là lẽ cố nhiên.

Chủ quyền của gia trưởng và phục tùng luật lệ lập quốc. - Loài người càng ngày càng bước tới, do thời đại có lập bước sang thời đại hỗ trợ. Lúc đi ra kiếm ăn, họ thường bị những loài ác thú làm hại, nên mới cùng nhau đoàn kết lại để ra tay đối phó cùng nhau, dai vút nhọn trong chốn rừng xanh rậm rậm. Thời kỳ này tuy đã có đôi chút tính thần đoàn thể, mà chẳng qua như cái chớp loe, lần khỏi thoáng, chỉ hiện hiện ra trong giây phút rồi thì biến mất. Trong trời đất, phân những vật loại hữu cơ, một âm một dương, khi đã tiếp xúc nhau ở bề ngoài, được tình tốt hoạt động ở bề trong, rồi kết thành một cái dây thần ái vô hình, tiệp biến thành hữu hình. Ban đầu vì lẽ lập hôn. (Người dân ông ban đầu giao kết cùng một người đàn bà nào được ít lâu - chán rồi bỏ đi giao kết cùng người khác) mà chế độ mẫu hệ (theo dòng mẹ) xuất hiện. Đến sau lại vì lẽ đoạt hôn (cướp người vợ về làm vợ mình), mà chế độ mẫu hệ liền đổi sang chế độ phụ hệ (theo dòng cha). Trong một gia tộc chủ quyền về tay người cha, nào vợ, nào con, nào cháu, nào cháu, đều phải phục tùng mệnh lệnh của người gia trưởng. Luận lý gia tộc tuy đang kỳ phát triển, chưa bảo là hoàn thiện, song trông lên dĩ vãng, ngó xuống tương lai, ta có thể cho là một là có hướng đạo vậy. Từ đây về sau các dân tộc trong hoàn cảnh, trải qua biết bao lớp tuồng thiên diễn, thích giả sinh tồn, cái chế độ ấy đã thành ra một cái chế độ tập quán. Ở phương Đông thiên trọng về gia đình luân lý, nên chủ quyền của gia trưởng có phần cao quý hơn chủ quyền của người gia trưởng phương Tây. Hiện nay các nhà xã hội học sẽ dĩ chủ trương muốn phá bỏ cái chế độ gia đình chuyên chế, biến ý họ chính là muốn ai nấy đều nên vun trồng lấy một cái mầm xã hội ở trong tâm trí đó vậy. Chúng ta sinh trưởng vào thời đại mới có giao thừa này, mà muốn cho trong gia đình, quyền cha, quyền con, đôi bên được thỏa đáng, thì không gì thuận tiện bằng thì hành cái giáo dục phổ cập theo trào lưu thế giới.

Chủ quyền của năng lực cá nhân và phục tùng pháp luật. Về thời kỳ này bước chân của loài người đã bước nhanh nhẹn, chất lượng của vật dụng cũng theo đó mà khoáng đạt, con người ai-mai-bơ (miserable) đã thành hình thể hoàn toàn. Trong đám quần sinh, anh nào cũng có cái để làm để bỏ, thân thể xung đột nhau, chém giết nhau, nên được yếu thua, cái hay hiện ra trước mắt và chế độ nô lệ, một tư duy xuất hiện ra trên bờ lịch sử, con người bây giờ dần không muốn phục tùng chúng không được.

Khi đã chinh phục được những hàng lên yếu, chủ quyền đã về tay

mình rồi, mỗi anh tù trưởng hùng cứ một phương. Chúng ta chưa có thể vội cho thế là thái bình thịnh trị. Là gì biến dịch mênh mông, không bờ không bến, trong đám tù trưởng lại bày mưu vạch kế, cùng nhau cấu xé; anh nào bề được đảo cướp được tên, thì tự tôn làm thiên tử, còn những anh thất bại, thì phong cho làm chư hầu, thường năm phải đến triều cống. Bỗng chốc mà tầng mây cất cánh, bỗng chốc mà bão tố nổi cơn, mây trắng chỗ đen (!) cuộc đời lâm nổi cơn lốc, ngàn thay! Lại vừa hồi nghề nông phát đạt làm một người dân nào cây không cho quí tộc địa chủ, nào giúp vợ nuôi con, một cô đòi ba trống cái thân nô lệ ở dưới quyền áp chế biết bao nỗi đắng cay đắng buốt. Trơ đời áp lực nặng bao nhiêu, thì phản động lực mạnh bấy nhiêu, dân chịu không nổi, đứng lên phản kháng. Nhờ thế mà cái chế độ nô lệ nó suy dần dần dần... Ai ngờ đến khoảng thế kỷ 17, 18 nó lại ngổ ngáo ở châu Mỹ. May có tay đại cách mạng là ông Lâm-Không ra tay chủ trương việc giải phóng nô lệ.

Sau khi chế độ ác nghiệt kia đã thủ tiêu, dân cây nhiều người thất nghiệp, phải quay sang buôn bán trong xưởng thợ nhà buôn. Bọn này lại ghê ghớm bởi phần, hát không tả xiết.

(Còn nữa)

Dã quang

TƯ TƯỞNG MỚI

VĂN-HÓA-LUẬN

(NGUYỄN VĂN CỦA SCOTT NEARING)

IV. - Sự thống trị của giai cấp xí nghiệp

(Tiếp theo)

1. - Phú hạo chính trị

Cái xí nghiệp mưu thu lợi n' oán (profit), cái chính trị kế phú hào (plutocratie), sự thống trị của nhà tư bản, những cái quan niệm ấy, nhân công nghiệp coi khi hiện đại, phương pháp văn tài, cũng có quan hệ thông, mà trong thời kỳ rất ngắn ngủi, đã tràn ngập ra toàn thế giới.

Trước đây năm trăm năm thì người hương thôn Âu châu, cơ hồ không biết là có thế giới, thế mà ngày nay toàn thế giới cơ hồ đã bị người Âu châu chiếm lĩnh cả.

Cái thành tích ấy, có ba nguyên nhân chủ yếu là:

1) vì có chế độ sinh sản hàng cơ khí tăng giá trị sản phẩm, mà lại phá vỡ chính trị rất chóng; 2) vì phương pháp giao thông và vận tải tiến bộ; 3) vì có cái động cơ mới mới ra đời.

Trong công nghiệp cơ khí, cái thống trị (sở hữu) tăng giá trị sản phẩm, nếu cái thống trị ấy mà không nên nên được ở thì trường trong nước hoặc ngoài nước thì công nghiệp phải đình đốn. Cái mục đích của nhà tư bản, đầu tiên là phải giữ gìn cho chế độ kinh tế được vững vàng. Âu châu, Phi châu, cũng Nam Bắc Mỹ châu có thể dùng làm những thị trường rất lớn cho công nghiệp Âu châu. Thị trường đã rộng, cái lòng chinh lợi lại thêm lên, cái lợi nhăm sẽ đổ, lại đem dùng

THÊ-KỶ THONET

Văn-minh vật-chất giúp sức cho văn-minh tinh-thần

Nếu muốn trong nhà được LỊCH-SỰ một cách PHONG-NHÃ theo lối KIM-THỜI, thì phải có một bộ SALON bằng THONET theo kiểu ghế « Ngự » chất chần đẹp đẽ, không phải làm theo kiểu ghế THẢO RỒI LẬP như ghế Bắc chớ vào.

Một bộ gồm có: 1 cái bàn, 4 ghế ngự, một ghế dài (canapé).

Nếu dùng thêm một chân đèn (salette), 1 ghế nằm đọc sách (không theo kiểu xích đu) 6 ghế con để phòng ăn, toàn bộ Thonet cả, trên treo một lồng đèn bằng Thonet lồng kính vẽ đủ màu vừa được sáng và mát mắt thật là PHONG-NHÃ đến bực!

Ài không tin, xin mời đến xưởng thợ hiệu QUANG-VINH-HUNG tại ĐÀ-NẴNG (Tourane) ngó tư cây thông. Đồ tốt giá rẻ ai ưng kiểu gì hiệu ấy làm cũng được cả.

CREDIT FONCIER DE L'INDOCHINE

(ĐÔNG-PHÁP-ĐỊA-ỐC-NGÂN-HÀNG)

Cho vay

Cầm nhà đất
Cầm đồn điền
Làm nhà
Tậu nhà tậu đồn điền

Giả góp từng tháng nát gốc nát lãi, như góp 10 giả từng năm, từ MỘT đến NĂM năm

Lãi rất nhẹ - Cách giả dễ dàng.

Hành-Hội có nhận vẽ các kiểu nhà giả tình rất lạ

XIN HỎI THÊ LÊ TẠI:

HANOI - Hội Sở Bản Hội 89 phố Francis Garnier

TOURANE - Maître PHAN-CAO-ĐOÀN,

Lục-Sự kiêm Quản-Lý Văn Khố tại Tòa An

Thầy thê ai chàng vui lòng

Hiệu bán Thuốc nam
Thuốc bắc của
người Việt-
nam

VINH HUNG TƯƠNG
VINH - HATINH - HUÊ - TOURANE

Người Việt - nam
muốn cho công cuộc
của người Việt - nam được
thành đạt, chẳng lẽ không vui
lòng với sản phẩm giúp đỡ lẫn nhau!
Thế thì xin các ngài mua giúp cho,
cđ động giúp cho. Cảm tạ vô cùng!

để sắm thêm cơ khí mà sinh sản

Cho nên thị trường mở rộng, lại làm cho sự sinh sản tăng gia, mà sự sinh sản tăng gia lại làm cho những vật sinh sản thịnh dư lên phải đình trệ lại trên thị trường.

Các nước Âu châu nước nào cũng trọng vào thời đại nông nghiệp, ở đó tạo những vật phẩm rất nhiều, nhà

vi di kiếm thì trường mà nước họ nước kia sinh ra cạnh tranh. Năm

san thế kỷ 19 nhân nước Nhật và nước Mỹ cũng tham gia vào cuộc

canh tranh, cạnh tranh lại thêm kịch liệt, cho nên trên thế giới, dù

những chiến thuật về cách trở thế nào, họ đều đi thăm xét, phẩm chất

nhào có thể đã bị được thì tức khắc có thương phu, ngân hàng, hãng

đường đi biển... v.v. lập ra ngay. Vậy ta có thể nói rằng cái thống

trị kinh tế là một cái áp lực nó bắt buộc xí nghiệp Âu châu phải xô nhau đi

khắp thế giới mà tìm kiếm thị trường

Cái tư bản chủ nghĩa của Âu châu mà lưu hành khắp thế giới, lại vì

cái lực-giá phương tiện lại mau chóng. Đầu thì có thu thuyên buôn

bán tiến bộ, kể đến các tàu hơi to lớn, đã có thể rút bớt cái thì giờ di

biển lại, có thể chở được rất nhiều

ĐẠI QUANG DƯỢC PHÒNG

N° 48 Boulevard Tổng-Đốc-Phương, Téléphone 19 CHOLON. - Chi-Điểm Phố Hàng Đường 47 HANOI.

Thượng-Hải huyết trung bình hiệu con Bướm.

Thờ thuốc này đã có thấy thuốc thí-nghiệm rồi bảo không có sự độc địa chi trong thuốc cả. Người ốm yếu da mặt như giấy thì biết cái phần huyết đã hư rồi phải uống huyết trung bình này nó bổ khí huyết và mạnh mẽ trong mình không biết bao nhiêu mà kể, vậy xin quí ông quí bà nên mua mà dùng, còn một chứng rất hay như ham đắm-dục thái quá thì tạng thận đã kém suy thì phần nguyên lạnh uống thuốc huyết trung bình chừng một tuần lễ thì biết công lực thuốc hay đường nào. Còn những người và sữa không tốt uống thuốc này đợi về sau sanh sữa nhiều lại mát. Thường khi con nít mất sữa tại khí huyết chưa đủ thành bệnh Cam-tích hoặc cho nó uống càng tốt, những người đàn bà đường kinh không đúng hoặc trễ hoặc sớm uống thuốc có sức mạnh sau đường kinh đúng tháng, những người học sinh phải bị lo lắng quá độ thì tâm huyết hóa kém sắc mặt như giấy, uống thuốc này sanh máu tươi tốt, những người già cả khí huyết suy kém tinh thần yếu đuối, hay dùng thuốc này thì tự nhiên tóc xanh và đen lại có sức mạnh.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi ngày uống 3 lần trước khi ăn cơm nửa giờ hoặc ăn rồi, mỗi lần một muỗng ăn súp, vậy khuấy nước ấm mà uống.

Một ve lớn giá là 2500, một ve nhỏ 1520. - ĐẠI-LÝ: Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Nam-kỳ đều có bán.

